

Mój słowôrz

Marzena Dembek

Macěj je knôpã, chtëren wiedno lubił wanożëc. Pò nocach snił i rojił
ò nadzwëczajnych rézach do daleczich krajów.
Jedny nocë zjawia sã ù niego wróżka Anka. Òna ùniosła zaczarzonã różdżkã
i nad jegò łózkã zacząłë wirowac dwadze kùgle. Òdnãdka to òne pòmôgałë
zjiscëc jegò rojenja.
Mòże i Të chcesz wëbrac sã w cekawã rézã, w jaką weznie Ciebie wróżka Anka?

spisënk zamkłoscë

przëwitanié!4-5

kòlorë/sztòltë10-13

czas16-19

rodzëzna22-23

jestkù30-33

òbleczenié36-39

swiãta42-47

szkòła50-51

rozegracjò60-63

procëmnotë64-65

abecadło8-9

lëczbë14-15

cało20-21

bùdink24-29

brzòd
ògardowizna34-35

wëszwczë40-41

mòle48-49

nòtëra52-59

warczë/zajmë66-67

karta/
przewòzënk68-71

przëwitanié

A gdze Wastnô mieszkô
(Wë mieszkôce)?

Witóm serdeczno!

Tedë jo!

Jak sã miéwôsz?

Do ùdrzeniô!

grzecznościowe zwroty

Anka: Co rzeczesz, czej dostóniesz òd kògòs bómka?

Macéj: „Dzãkùjã!” abò "Bóg zapłac!".

A żelë ùzdrzita kògòs przë robòcë, tej co rzeczeta?

Bòże pòmagôj!

Bóg zapłac!

Proszã!

Dzãkùjã!

Przepròszóm!

aùto

kròsniã

krąg

bala

cëbùla

danka

elektrik

farwa

grable

harfa

mòdri

jigła

kąter

lës

łëczk

miech

drewno

norda

òkò

kón

bótë

SZur

ùchò

zôga

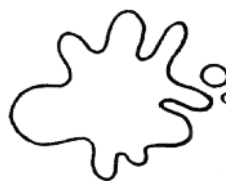
żółti

jasnozelony

zelony

biôli

czôrny

lilewi

jasnolilewi

apfelzynowi

mòdri

jasnomòdri

cemnomòdri

różewi

czerwiony

szari

bruny

cemnoszari

Anka: Òbacz le, jaczé te Kaszëbë są fejn. Wiele wkół nas je farwów! Przëzdrzë sã w górã! Co tam widzysz?

Macéj: Jo, mie sã tu baro widzy!! W górze mómë mòdré niebò!

Kòmù z waji téż sã widzą Kaszëbë?

kòlorë

Anka: Jaczé są farwë kaszëbsczégò wësziwkù?

Macéj: Tam są. Widzã je!

farwë/sztôltë

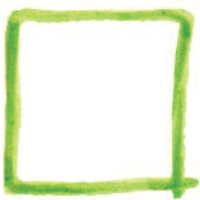
prostonórt

gwiôzda

kòło

kwadrat

serce

trzënąrt

Anka: Do wiele të pòtrafisz rechòwac?

Macéj: Do sto!

Kùli wòjarzów je na òbrôzkù?

jednòsce **11**

dwanòsce **12**

trzehnòsce **13**

sztèrnòsce **14**

piãtnòsce **15**

szesznòsce **16**

sètmènòsce

òsmènòsce

dzewiãtnòsce

dwadzesce

trzèdzesce

sztèrdzesce

lëczbë

1 jeden

2 dwa

3 trzë

4 sztërë

5 piãc

6 szesc

7 sédem/sétmë

8 òsem/òsmë

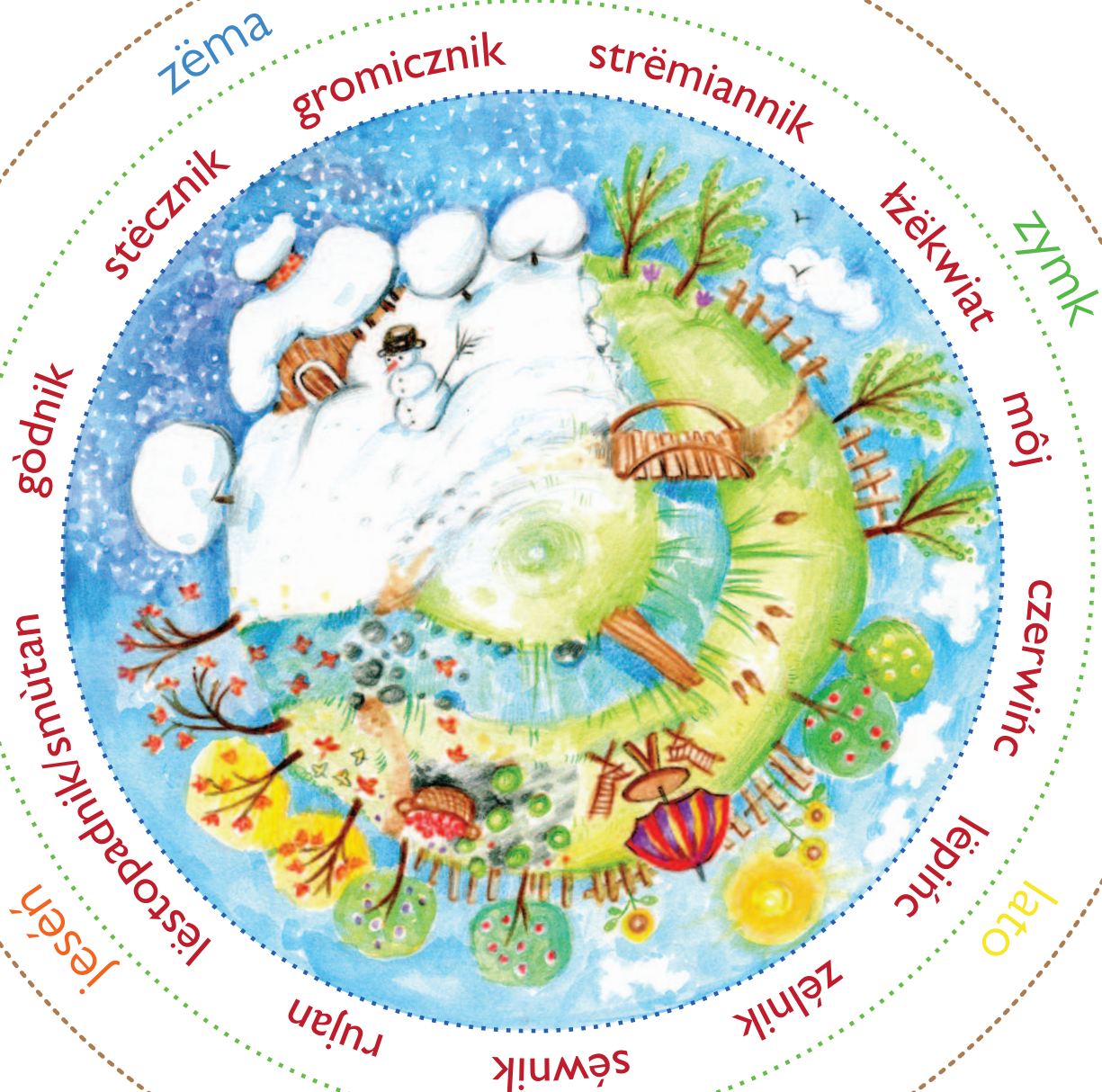

9 dzewiãc

10 dzesãc

17	piãcdzesãt	50
18	szescdzesãt	60
19	sétmëdzesãt	70
20	òsmëdzesãt	80
30	dzewiãcdzesãt	90
40	sto	100

czas

Anka: Të pewno wiesz, kùli mómë miesąców? Pòwiédz mie, w jaczim Të sã ùrodzył?

Macéj: W maju.

A w jaczim miesăcu Wa sã ùrodzëlë?

cządë dnia

pòrénk

pòpôłnié

dopôłnié

wieczór

òprzepôłnié/pôłnié

noc

gòdzëna

czas

wiertel do sódmi

pół jednôsti

dwanôstô

wiertel pò trzeczy pò pôłnim

wiertel pò szósti wieczór

wiertel do dwanôsti w nocë

Anka: A terô pòj, pòkôżã cë, co dzys robiło jedno dziewczã, chtërno znajesz.

Macéj: Ooo! Iza!

łēsēna

nos

jāzēk

łokc

brzēch

pāpk

kòlano

stopa

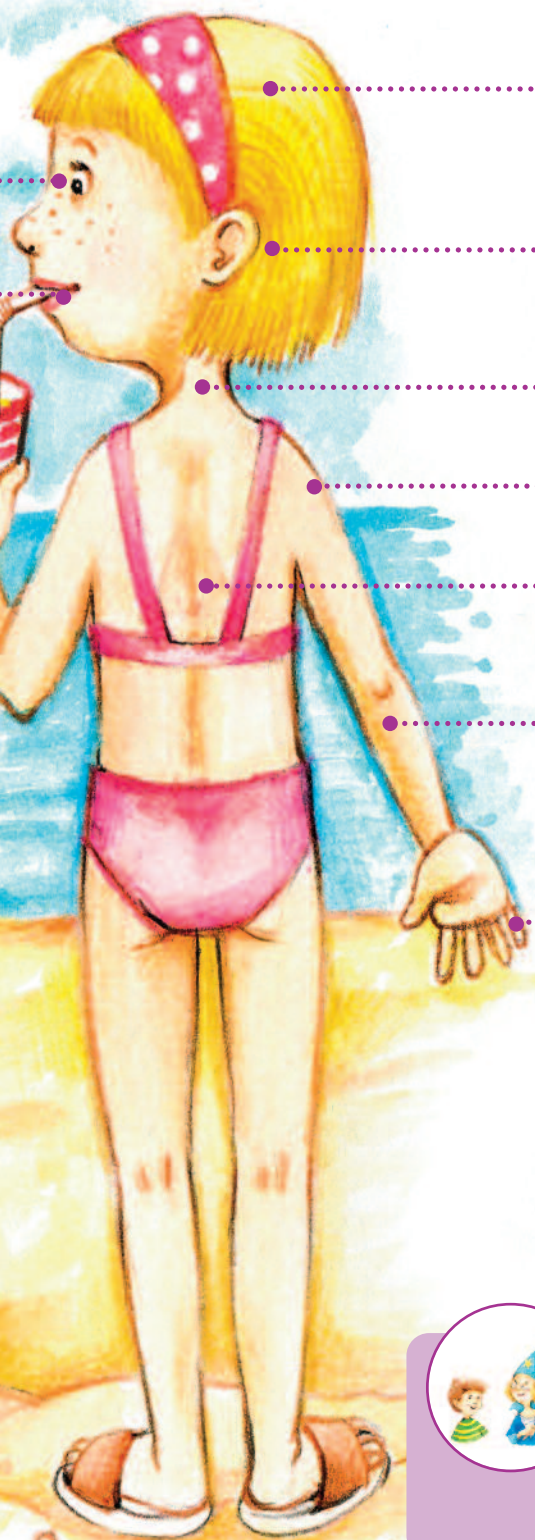
głowa

òkò

zābē

gāba

włosë

ùchò

szëja/kark

remiã

plecë

rãka

pôlc

cało

Anka: Pòrechùj, wiele dzecë mają wszëtczich pôlców?

Macéj: Sztërdzescë.

prastark

prastarka

półbrat

półsiostra

wùja

mëma

córka

Anka: Twòjã sostrã Izã jô znajã. A môsz jesz jaczich półbracynów abò półsiostrë?

Macéj: Jô móm półsiostrã Sławinã i półbrata Jónka.

dzeckò

rodzëzna

tatk

stark

syn

starka

cotka

wnëk

knôp

dzéwczã

białka

chłop

Macéj: A terô jô cos Wami Ankò, pòkôžã.
To je mòja chëcz.

Anka: Wejle! Môsz fejn bùdink.

A terô ùważ!

Czë Macéj mô doma kòło? Żlë jo, to gdzie òn je trzimie?

góra/pòdùstrzech

wichódk

kùchniô

kapnica

jizba

paradnica

pòłoga

sklep

bùdink

dak

òkno

scana

pòsowa

dóm

dwiérze

trapë

balika

kran
/łónk

grzebién

rãcznik

szczoteczka

mëdło

pasta

szampón

szpédzel/zdrzadło

Anka: A to je mòja chëcz. Jak Cë sã tu widzy?

Macéj: Baro fejn! Pò prôwdze mieszkôce na górze?

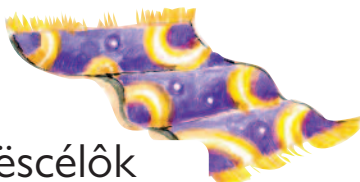
A jak wama sã widzy chëcz wrózczi Anczi?
Jak mëslisz, co mòże òbaczëc, czej sã je na samim czëpie górë?

bùdink/jizba

ksążczy

wëscélôk

gardina

zesel

sztora/zawiesëna

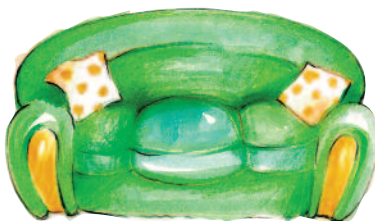
zdrzélnik

lãpa

zédzer

zófa

pòlëca

stół

wələwk/ zléw

délëk

zmiwarka /zmiwôk

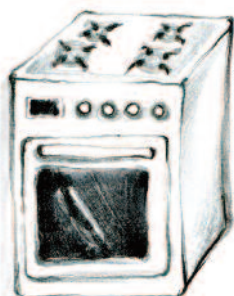
stółk

lodownica/ lodówka

zachë/ méble

gazowi blacyk/
gazowô platka

riwka

panewka

grôp

bùdink/kùchnia

statczy

taska

taléřzèk

taléřz

skło / sklónka

jòdné nôřzãdza

łéřzka

widlëca/ gafla

nóz

łëszczëczka

chléb

sér

cëczer

masło

kòłôcz

wòrzta

arbata

mlékò

Anka: A terô pòj, jidzemě do kùchni.

Macěj: Jo, jidã! Përznã jem zgłodniôt.

Wa též?

jestkù

môltëchë

renik/pòkrzésnik/ frisztëk

pòdpôłnik

pôłnië

wieczera

pòdwiëczórk

Anka: Tej pòj, zjemë òbiôd. Co bës chcôt zjesc?

Macéj: Jô móm chãc na brzadową zupã.

A co Wa bë chcelë zjesc dzys na pôłnië?

pòtrawë

jestkù

młodzowi kùch

praznica

pùrcel/pączk

brzadowô zupa

salôtka

fritczy

kòtlet

BRZÔD

malëna

krëszka

jabkò

cëtróna

apfelzyna / pòmarańcza

wisznie

slëwë

pòtrôwnica

jagòdë

swiãtojanczi

bananë

Anka: A terô pòj, jidzemë do Krómù Sławinë. Òbaczã, czë dobrze sã znajesz na tim, co je brzadã, a co ògardowizną.

Macój: Jô je richtich pòznóm, òbaczisz.

brzôd i ògardowizna

ÒGARDOWIZNA

radiska
/rzodkewka

kwiatnik

marchew

cëbùla

bania

salôta

bùlwë

szabelbón

piotrëszka

czwikła

kapùsta

gùrka

Macéj:

Anka:

To je naji jizba – Izë i mòja.

Môta tu përnã pòrozwaloné, hihi.

A jak Wa môta ù se w jizbach?

òbleczenié / ruchna

ÒBÙCÉ

7

mùca/
czôpka

11

lëtwëka

4

bùksczi

1

òkùlôrë / brële

3

bùksë

13

szlips

2

stréfle

9

krótczé bùksczi

taszka

12

kùrtka

2

rãkawice

òbleczenié/ruchna

kòszla

pasyk

kléd/sëkniô

ÓBSTROJËNCZI

bótë

blewiązka, szlëfa

zôùsznice

pierscén/piestrzén

liwk/westa

gùz/knàpa

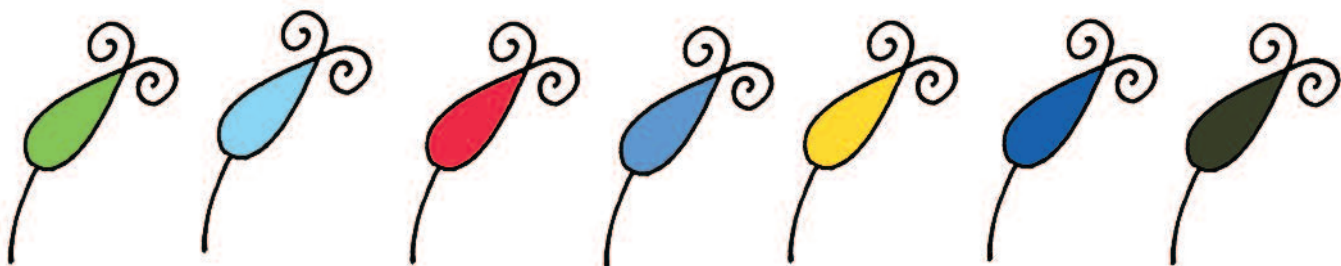
wãps/cwéter

nôrãcznica/
branzoletka

pôcórcki

zelony

jasnomòdri

czewiony

mòdri

zòłti

cemnomòdri

czòrny

wësziwk

jaskùlczé òczkò

pãczk

mòdròk

pawie òczkò

zwònuszcz

płomisk

niezabòtka

gwiòzda

rozeta

lelijò

kléwer

tëpa

żuczk

wiszenka

Anka: Niedługò przindą swiãta. Pòkòżã Cë fejn króm, gdzie bãdziesz mógł kùpic darënczi.

Macéj: Jo! Bãdże fejn!

Co je brëkòwné, żebë wëszëc taczé snòżé kwiatë?

gwiôzdór

szandara

baba

bòcón

swiãta/gwiôzdka

kòzeł

dżôd

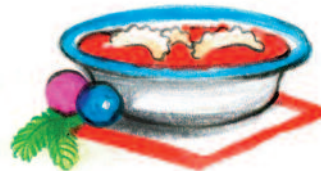
kòminiôrz

rëbnô zupa

brzadowô zupa

czwikłowô zupa/ barszcz

pierszô gwiôzdzka

òpłatk

Ewanieliô

Anka: Jaczé swiãta barzi lubisz: Gòdë czë Jastrë?

Macéj: Jô wòlã Gòdë.

A Wa, chtërne swiãta wòlita?

Gòdë

danka

swiëczczy

czëp / szpëc

lińcuch

kùgle

darënczi

sankò pòd
tòflôkã/òbrëskã

rezurekcyjnô mszô

swiãcenié jedzeniégò

farwienié jôjków

Anka: A môsz Mackù!
Macéj: Ò nie !

chòdzenié z dëgùsama

Jastrë

swiãconé

kòszik

kùrczã

zajc

barónk

palma

gniôzdo

môle

ksążka

piórník

cyrkel

róbkzak

krédczí

bliwk/òłówk

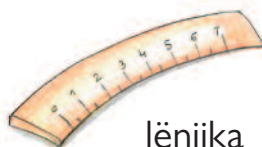
zesziwk

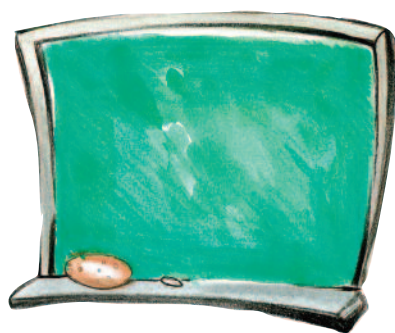
pisadło/grifel

gùma

lënijka

tòblëca/tòfla

farbczi

lówka

stółk

stãpczi

nożiczczí

kréda

pańzel

szkòła

szkòłownik/ùczeń

szkólnô

Anka: A terô do szkòłë. Co nôbarzi w szkòle lubisz robic?

Macéj: Hm no... Ùczëc sã, spòtikac sã z drëchama i drëszkama.

A Wa za co lubita szkòłã?

sztorm

dôka

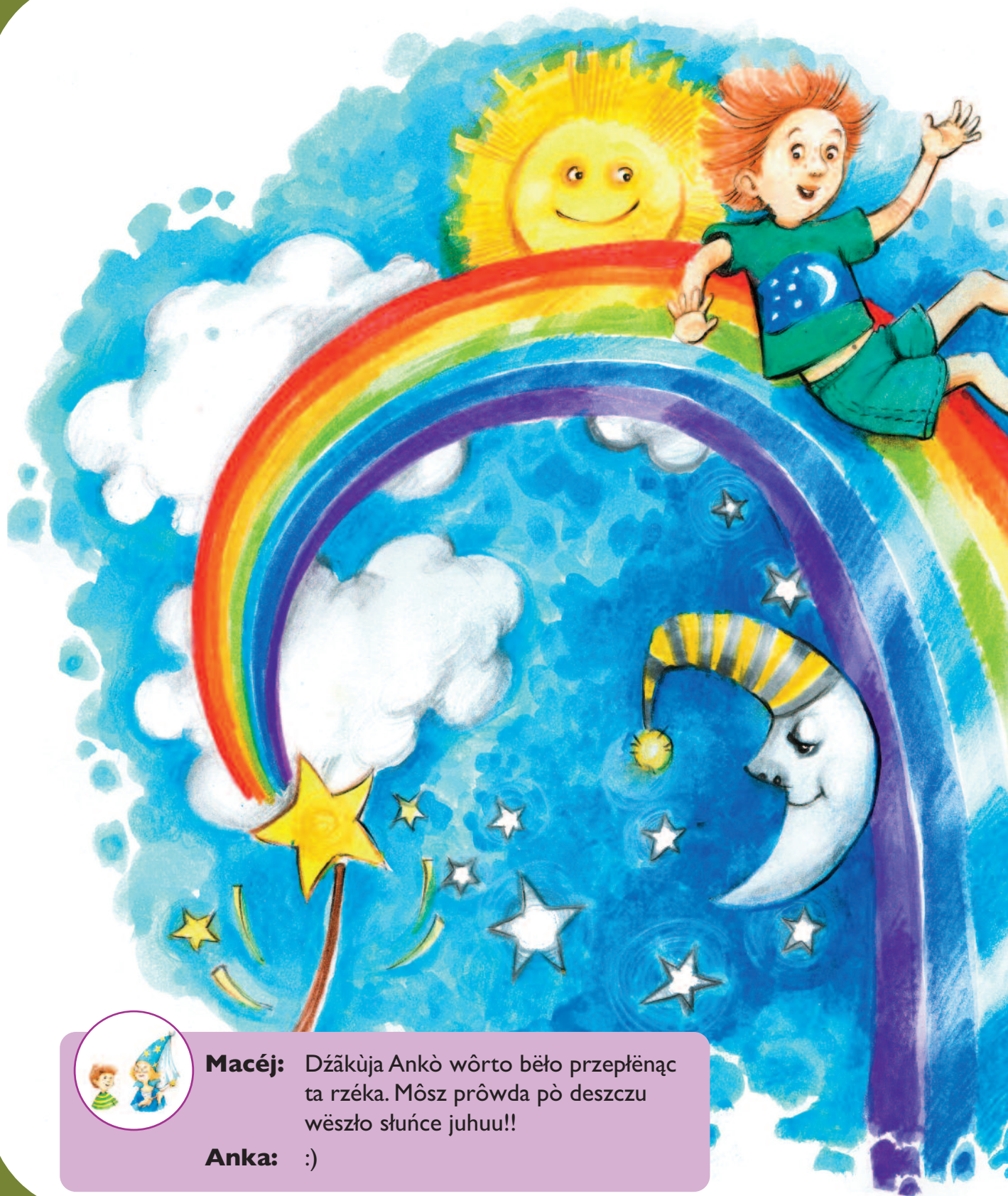
Anka: Jô bādā na Ce ždała na kùncu ti rzéczi. Maceju, bôczë na wiodro. Wierzā, że dôsz radā przeplënac tã rzékā. Pamiātôj, że pò deszczu wiedno wiëndze słuńce.

Macéj: Përnā móm strach. Ale dóm radā, no nié?!

A jak Wa mëslita, czë Macéj dô radā dotrzec do kùncu ti rzéczi?

nôtëra/roda

Macéj: Džākùja Ankò wòrto bëło przeplënac
ta rzéka. Môsz prôwdã pò deszczu
wëszło słońce juhuu!!

Anka: :)

nôtëra/roda

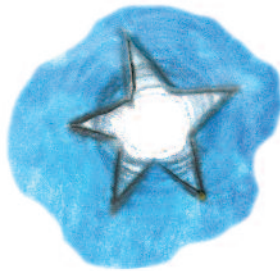
pògòdowé
zjawiszczã na niebie

słúnce

blónë

gwiôzda

tãga

miesąc

kôlp

dzëdzón

trulôcz

kùkówka

bòcón

dzëk

pszczółã

zajc

wieszczówka/wewiórka

lëtewka /
gòdzynka

lës

sarna

skòczk

nôtëra/roda

mòtil

kàtór

wieszczórka

Anka: Zdrzë, Maceju, wszëtczé ptôchë i jiné zwierzãta, w tim płazë i gadë, jidą Ce przëwitac, bò ùczëlë ò twòji dzyrskòscë.

Macéj: Bóg zapłac, Ankò, tak baro sã z tegò ceszã.

Anka: Môsz tu kôrtã. Dzãka ni bãdziesz wiedno wiedzôł, gdze jes i czegò chesz szëkac.

Macéj: Wiedno jem chcôł miec takã kôrtã. Dzãkùjã.

marzëbiônka

niezabôtka

mòdrôk

nôtëra/roda

jeżëna

jagòda

pòtrôwnica

dąb

brzózka

chójka

dana

kòzlôk/
brzezan

pāpk

gāsë grzëbë

prôwdzywcz

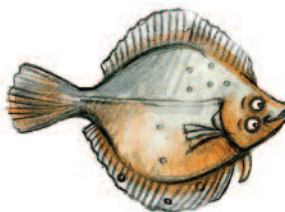

peprlëszcz

pòtrus

szczëka/szczipôk

bańtka/stôrnewka

slédz

pòmùchel

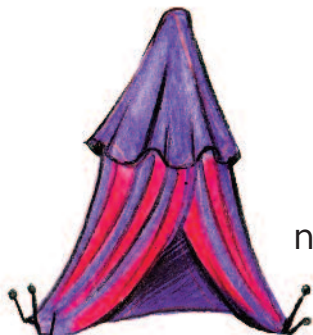
òkùnk

mòrënka/brzóna

bińdówka / zybówka

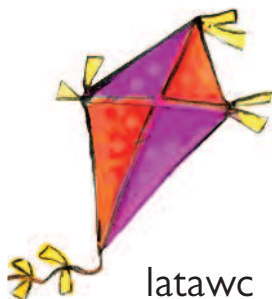
namiot

lodë

kùlòk

latawc

délókùlòk

Macéj: Zdrzëta le! Lecy!
Anka: Wejle jo.

ùlubioné zajãcé

rozegracjô

grabelczy

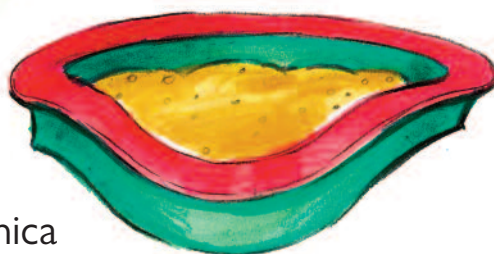
czôłen

wãbòruszk

karasela

piòskòwnica

klocchi

aùto

ˆbana

bala

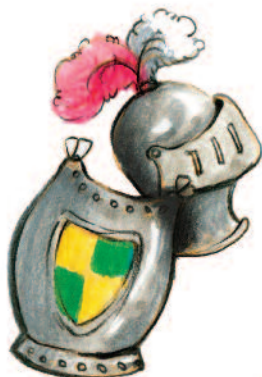

pùpa

aparat

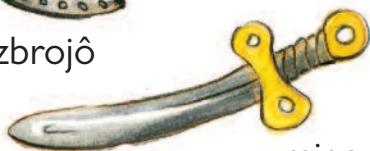
do òdjimniãców/ fòtograficzny

zbrojô

miedwiédzk

miecz

Anka: Czej bãdziesz jachòł w rézã, tej co Cë nôbarzi bãdze pòtrzébné?

Macéj: Hm, dëtczi, òdtwòrzòcz mp 3 do słëchaniô bòjków pò drodze, tasza z lómpama, aparat do robieniô òdjimków.

Jak Wa jedzeta w rézã, tej co bierzeta ze sobã?

kómpùter

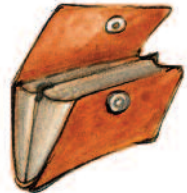

wòzyk

ùlubioné zajãcé

cyfrowô kamera

miészk

dëtczi

kòmórka

òdtwòrzôcz mp 3

òkùlôrë 3 D

inżynier

aktórka

śpiewôczka

kuchôrz

Anka: Jô òd dzecka wiedno chcała òstac wrôżką, a kògùm tã chcesz òstac w przinđnoce?

Macéj: Jesz nie wiém do kùńca. Mòże gazétnikã, bò wnenczas bëm mógl òpisac to, co jem widzôł na swòjich wano-gach. A mòże inżynierã?

Kògùm Wa bë chcała òstac?

warczy/zajmë

gbùr

szandara/ pòlicjant

biédny – bøgati

chùdô – grëbô

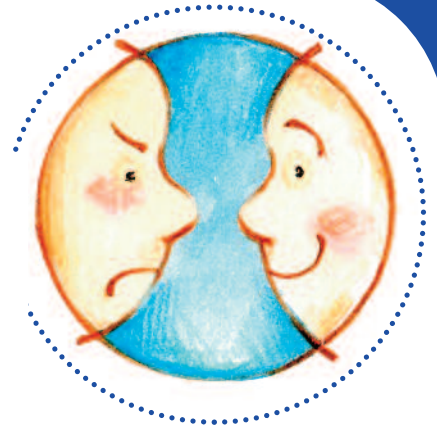
môli – wiôldzi

Anka: Macěj, zdrzë, ha, ha, ha!

Macěj: Jo, jô pãknã zarô ze smiéchù, ha, ha, ha!

procěmnocě

mòkrô – sěchô

piãknô – strasznô

mòcny – słabi

przewòzënk

stronë swiata

norda/północ

pòrénk/
wschód

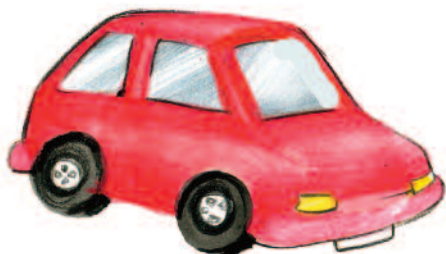
zòpòd/
zòchód

półnié

Anka: Tuwò môsz drëgą kòrtã, żebës nigdë nie zabłądził, a jak bãdziesz chcòł jachac dali w rézã, tej jedz do Kanadë, bò tam są téż dobri lëdze – Kaszëbi. Wróžka Shirley òprowadzy Ce pò henetnym swiece.

Macej: Ankò, ta kòrta wiedno bãdã miòł przë se. Jak bëm zabël czasã, kògùm jem i skądka pòchòdzã, tej òna wiedno mie to przëbòczy.

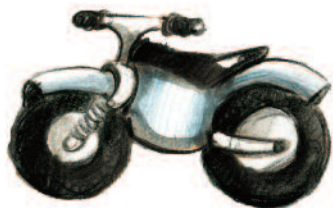
aùto

zôglówc

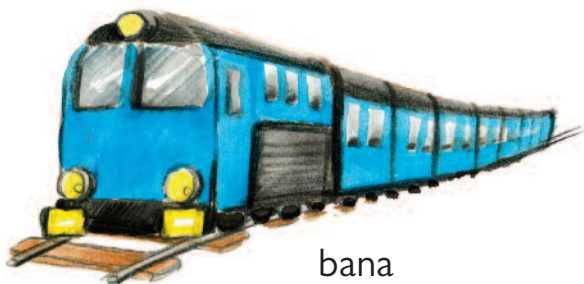
kòło

motór

bôt

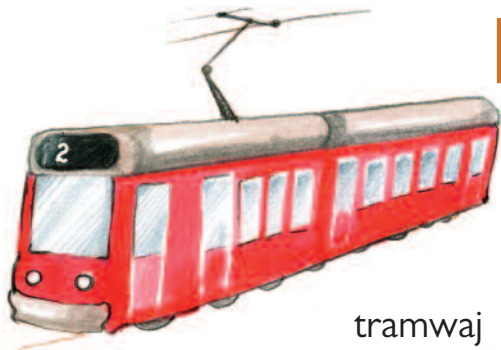

bana

briczka

przewòzënk

tramwaj

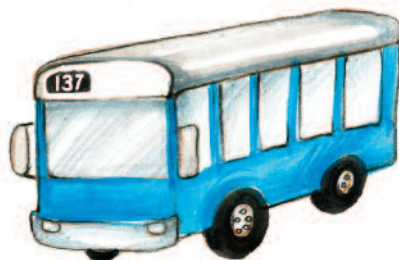
pasażersczi òkrãt

òkrãt

treker

aùtobùs

lotniô

trolejbùs

strażacczé àuto

fliger

Maceju, ne kùgle są twòje. Czej leno pòczëjesz chãc na przinđzenié nazôd do jaczégòs placu naji rézë, tej wez do rãczy pasowną kùglã, a letëchno przeniesesz sã tam, gdzie chcesz.

Të ju wiész, że abë wanożëc – je wòrt ùczëc sã jãzëków.

Te kùgle są magicznyma nòrzãdzama do pòznaniô jãzëka.

Dobrze, żes zaczął òd tegò, co Cë je nòblëższë.

Pamiãtôj ó tim, że kòżdi wanożnik mô blisczi sercu dodóm, do jaczégò mòże wiedno przinć nazôd.

Pòmëslë, do jaczégò môla rézë të bë
miôł chãc duńc z Macéjã nazôd?
Zapiszë i namaluj.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Książka pomocnicza do nauki języka kaszubskiego.

Korekta
Danuta Pioch

Ilustracje
Joanna Koźlarska

Skład, redakcja graficzna, projekt okładki
Piotr Machola

Koordinacja wydawnicza
Lucyna Radziwińska

Copyright by Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie Zarząd Główny

Gdańsk 2013 r.

Wydanie I

Nakład 700 egzemplarzy

Wydawca
Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie
Zarząd Główny
ul. Straganiarska 20–23
80–837 Gdańsk
www.kaszubi.pl, biuro@kaszubi.pl

ISBN 978-83-62137-68-8